

Кен Лю Моно-но аваре

Світ має форму незграбного, як і все моє письмо, кандзі, який означає «парасолька». Усі його лінії вибиваються з пропорції.

Моєму батькові було б страшенно соромно за те, як по-дитячому я ще й досі виводжу ієрогліфи. Насправді, більшість із них я вже ледве можу згадати. Моє шкільне навчання в Японії завершилося, коли мені було тільки вісім.

Втім, наразі згодиться і така поганенька карлючка.

Той купол угорі – це сонячне вітрило. Навіть настільки викривлений кандзі дає лише приблизне уявлення про його неймовірні розміри. Диск, у сотні разів тонший за рисовий папір, обертаючись, розгорнувся, мов повітряний змій, на тисячі кілометрів, щоб уловлювати кожний фотон. Він буквально закриває собою небо.

До нього приєднаний міцний, легкий і гнучкий трос із вуглецевих нанотрубок довжиною в сто кілометрів. На ньому висить серце «Надії» – житловий модуль, циліндр висотою п'ятсот метрів, в якому вмістились усі 1021 житель світу.

Сонячне світло тисне на вітрило, женучи нас спіральною орбітою чимдалі швидше від себе. На палубах нас тримає прискорення, яке всьому надає вагу.

Наша траєкторія веде нас до зірки, що зветься 61 Діви. Зараз її не видно, бо зараз її затуляє купол сонячного вітрила. «Надія» дістанеться до неї десь за триста років, плюс-мінус. Якщо пощастить, мої прапрапра, – колись я

порахував, скільки потрібно «пра», але тепер не пам'ятаю, – правнуки її побачать.

У житловому модулі немає вікон, тож немає і змоги милуватися зірками, що пропливають повз нас. Більшості це байдуже, бо вони вже давно надивились на зорі. Але я люблю за допомогою камер, встановлених у хвості нашого корабля, вдивлятись у відтінки червоного саява нашого Сонця – нашого минулого, що віддаляється.

***

– Хірто, – сказав батько, розбуркавши мене. – Збирай речі. Пора.

Моя валізка була вже зібрана. Залишилось тільки покласти до неї набір для гри в го. Батько подарував мені його у п'ять років, і години, що ми проводили за грою, були моїм улюбленим часом доби.

Коли ми з татом і мамою виходили з дому, сонце ще не встало. Усі сусіди чекали на своїх подвір'ях із валізами наготові. Стоячи під літнім небосхилом, ми ввічливо віталися одне з одним. Я за звичкою відшукав очима Молот. Це було легко. Скільки я пам'ятаю, астероїд завжди був найпомітнішим небесним тілом за винятком Місяця, і з кожним роком він тільки яскравішав.

Серединою вулиці повільно їхала вантажівка з гучномовцями на даху.

– Увага, жителі Куруме! Будь ласка, проходите до автобусної зупинки. Зберігайте порядок. На вас чекає достатня кількість автобусів. Вони відвезуть вас на залізничний вокзал. Там ви зможете сісти на потяг до Кагосіми. Не їдьте автомобілем. Залиште дороги вільними для руху службового транспорту і автобусів евакуації!

Усі родини повільно сунули тротуаром.

– Пані Маеда, – сказав тато сусідці. – Дозвольте допомогти вам з валізами.

– Дуже вдячна, – відповіла старенька.

Після десяти хвилин ходьби пані Маеда зупинилась і сперлась на ліхтар.

– Вже недалеко, бабусю, – сказав я. Вона кивнула, але так задихалась, що відповісти не могла. Я спробував підбадьорити її. – Ви, мабуть, не можете дочекатися, коли вже побачите внука в Кагосімі? Я теж сумую за Мічі. На космічному кораблі ви зможете сидіти поруч із ним і відпочивати. Кажуть, що місця вистачить усім.

Мама схвально мені посміхнулась.

– Яке щастя, що ми тут, – сказав тато. Він вказав на рівні ряди людей, що йшли до зупинки, на урочистих молодиків у чистих сорочках і черевиках, на жінок середнього віку, які допомагали стареньким батькам, на чисту, порожню вулицю і на тишу – попри все, люди в натовпі говорили пошепки. Здавалось, що повітря світилося від тісних зв'язків між людьми – родинами, сусідами, друзями, колегами – невидимі й міцні, як шовкові нитки.

По телевізору я бачив, що коїлося в інших місцях по всьому світі: мародери кричали й танцювали на вулицях, солдати з поліцейськими часто стріляли в повітря і час від часу – в юрбу, будинки палали, купи мертвих тіл осипались, генерали щось вигукували в оскаженілій натовп, присягаючись відплатити за давні образи – навіть тоді, коли світові приходив кінець.

– Хірото, я хочу, щоб ти запам'ятав це, – сказав тато. Він озирнувся навкруг, захоплений емоціями. – Саме перед лицем катастроф ми показуємо свою силу як народ. Розуміємо, що народом нас робить не особиста самотність, а павутиння взаємовідносин, якими всі пов'язані. Кожен має піднятися над своїми самолюбними бажаннями, щоб усі могли жити в гармонії. Одна людина слабка і безпорадна, але японський народ, міцно зв'язаний разом – нездоланний.

***

– Пане Шіміцу, – каже восьмирічний Боббі, – мені ця гра не подобається.

Школа знаходиться в самому центрі циліндричного житлового модуля, де має найкращий захист від радіації. На стіні класу висить великий американський прапор, якому діти кожного ранку складають присягу. По обидва боки від американського висять два ряди менших прапорів країн, представники яких врятувались на «Надії». У самому кінці лівого ряду висить зроблене дитячою рукою зображення Хіномару, Сонячного кола. Куточки білого паперу позагинались, а колись яскраво-червоний схід сонця вицвів до помаранчевого кольору заходу. Це я намалював його в той день, коли ступив на борт «Надії».

Я підставив стілець до парти, за якою Боббі сидів зі своїм другом Еріком.

– Чому вона тобі не подобається?

Між хлопцями лежить розкреслене лініями поле дев'ятнадцять на дев'ятнадцять. На їх перетинах розставлена жменька білих і чорних камінців.

Раз на два тижні мені випадає вихідний від моїх постійних обов'язків з нагляду за станом сонячного вітрила. Тоді я приходжу до школи, щоб

розповісти дітям щось про Японію. Іноді мені це здається безглуздим. Як я можу бути їхнім учителем, коли в мене самого про Японію збереглися тільки туманні дитячі спогади?

Але я не маю іншої ради. Техніки-неамериканці, як оце я, вважають своїм обов'язком брати участь у шкільній програмі культурного збагачення і передавати те, що можуть.

– Усі камінці однакові, – каже Боббі, – і вони не рухаються. Вони нудні.

– А яка гра тобі подобається? – питаю я.

– «Астероїдний партуль»! – каже Ерік. – Оце дійсно хороша гра. Там треба рятувати світ.

– Я не маю на увазі комп'ютерні ігри.

Боббі знизує плечима.

– Думаю, шахи. Мені подобається ферзь. Він потужний і не такий, як усі. Він герой.

– Все, що є у шахах – дрібні сутички, – кажу я. – Масштаби го значно більші. Партія вміщує цілі битви.

– В го немає героїв, – вперто каже Боббі.

Я не знаю, що йому відповісти.

***

У Кагосімі не було місця для ночівлі, тож усі спали просто неба уздовж дороги до космодрому. Гігантські сріблясті кораблі порятунку виблискували на горизонті в сонячному промінні.

Тато пояснив мені, що уламки, які відкололися від Молота, попрямували в бік Марса і Місяця, тож заради безпеки нашим кораблям доведеться летіти далі, у далекий космос.

– Я б хотів сидіти біля вікна, – сказав я, уявивши, як повз мене пропливатимуть зірки.

– Слід поступатися місцем біля вікна молодшим за тебе, – зауважив тато. – Пам'ятай, що усі мають чимось жертвувати, щоб жити разом.

Ми склали із валіз стіни й напнули між ними простирадла, щоб мати захист від вітру і сонця. Щодня приїжджали урядові інспектори, щоб роздати припаси і переконатися, що все в порядку.

– Терпіння! – казали інспектори. – Ми знаємо, що справа просувається повільно, але ми робимо усе, що можемо. Місця вистачить усім.

Ми були терплячими. Деякі матері вдень проводили уроки дітям. Батьки узгодили таку систему пріоритетів, щоб родини з малими дітьми і

літніми дідусями й бабусями могли першими піднятися на борт, коли кораблі будуть нарешті готові.

Після чотирьох днів очікування заспокійливі слова урядових інспекторів звучали вже не так переконливо. Натовпом поширилися чутки.

– Кораблі, з ними щось не так.

– Підрядчики обдурили уряд і заявили, що все готово, хоч це не так, а тепер Прем'єр-міністр не наважується сказати правду.

– Я чув, що корабель тільки один, і місця на ньому призначені лише для сотні найважливіших персон. Решта ж кораблів – просто порожні лушпайки про людське око.

– Вони сподіваються, що американці передумують і збудують більше кораблів для дружніх народів, як оце ми.

Мама підійшла до батька і зашепотіла йому щось на вухо.

Він похитав головою і зупинив її.

– Більше не говори про це.

– Але заради Хірто...

– Ні! – голос батька ніколи не звучав так сердито. Він замовк і ковтнув.

– Ми мусимо довіряти одне одному, довіряти Прем'єр-міністру і Збройним силам.

Маму це засмутило. Я взяв її за руку.

– Я не боюсь, – сказав я.

– Усе добре, – в голосі тата чулось полегшення. – Боятися нема чого.

Він взяв мене на руки, – мені стало трохи ніяково, бо він так не робив аж із тих пір, коли я був зовсім малим, – і вказав на щільний натовп із тисяч і тисяч людей, що були скрізь навколо нас, скільки сягало око.

– Подивись, як нас тут багато: бабусі, молоді батьки, старші сестри, молодші брати. Буде неправильно й егоїстично поширювати чутки в такому натовпі, бо багато людей можуть постраждати. Треба триматися своїх місць і завжди пам'ятати про загальну картину.

***

Ми з Мінді повільно кохаємося. Я люблю вдихати запах її темного кучерявого волосся, такого буйного і теплого. Він лоскоче носа, мов свіжа сіль.

Потім ми лежимо поряд, роздивляючись екран на моїй стелі.

Я й досі виводжу на нього вид на зоряне поле, що лишається позаду. Мінді працює штурманом і записує для мене відео з кабіни в найкращій якості.

Мені подобається уявляти, що в мене скляний дах, і ми лежимо під зоряним небом. Я знаю, що багато в кого екрани показують відео і фотографії зі старої Землі, але мене вони надто засмучують.

– Як японською буде «зірка»? – питає Мінді.

– *Hoshi*, – кажу я їй.

– А як буде «гість»?

– *Okyakusan*.

– То ми *hoshi okyakusan*? Зоряні гості?

– Так фрази не складають, – кажу я. Мінді – співачка, вона любить звуки інших мов, крім англійської.

– Важко почути музику слів, коли втручаються їх значення, – сказала вона мені якось.

Рідна мова Мінді – іспанська, але вона може згадати з неї ще менше, ніж я з японської. Вона часто питає у мене японські слова і влітає їх до своїх пісень.

Я намагаюся побудувати фразу поетичніше, але не певен, що у мене виходить.

– *Wareware ha, hoshi no aida ni kyaku ni kite*. – «Ми прийшли, щоб бути гостями серед зірок».

– Існують тисячі способів сказати щось, – казав, бувало, тато, – кожен для свого випадку.

Він казав, що наша мова гнучка і повна відтінків, що кожне речення – це вірш. Мова ніби загортається у себе саму, неказані слова значать стільки ж, скільки сказані, а контекст нашаровується на контекст, як сталь у мечах самураїв.

Хотів би я, щоб тато був поруч і я міг спитати його: як сказати «Мені вас не вистачає» у випадку, коли тобі виповнюється двадцять п'ять і ти останній живий представник свого народу?

– Моя сестра захоплювалася японськими книжками з малюнками. Манга.

Мінді сирота, як і я.

– Ти багато про неї пам'ятаєш?

– Не дуже. Мені ж було десь п'ять, коли я зійшла на борт корабля. А до того я пригадую тільки стрілянину, і ще як ми ховались в темряві, і як втікали, і як їжу крали. Вона завжди була поруч, щоб заспокоїти мене, читаючи мангу. А потім...

Я дивився те відео лиш раз. З нашої високої орбіти здавалось, що біло-блакитна кулька, що була Землею, якусь мить похиталась від удару астероїда, а тоді, мовчазні, каламутні хвилі знищення повільно поглинули планету.

Я притискаю її до себе і легенько, заспокійливо цілую в чоло.

– Давай не будемо про сумне.

Вона міцно обіймає мене, наче не збирається відпускати ніколи.

– А про мангу ти щось пам'ятаєш? – питаю я.

– Тільки те, що там було повно гігантських роботів. Я ще подумала: Японія така потужна.

Я намагаюсь уявити: героїчні велетенські роботи працюють по всій Японії, щоб врятувати людей.

***

Вибачення Прем'єр-міністра передавали через гучномовці. Дехто також дивився трансляцію на телефоні.

Я мало про це пам'ятаю, окрім того, що голос Прем'єр-міністра звучав слабко, і виглядав він старим і кволим. Було схоже, що йому справді шкода.

– Я підвів людей.

Чутки обернулися правдою. Підрядчики взяли гроші уряду, але не спромоглися побудувати достатньо потужні кораблі, як обіцяли. Вони приховували це до самого кінця. Правда відкрилась, коли було вже запізно.

Свій народ прирекла не тільки Японія. Після того, як було встановлено, що шляхи Молота і Землі перетнуться, інші країни пересварились, вирішуючи хто і скільки повинен вкласти у спільний проект евакуації. А потім, коли той план провалився, більшість вирішила поставити на те, що Молот пролетить мимо, і витратити гроші й життя на війни між собою.

Після того, як звернення Прем'єр-міністра скінчилось, у натовпі не чулось ані звуку. Пролунало кілька розгніваних вигуків, але вони швидко затихли. Люди почали без метушні, зберігаючи порядок, складати речі і покидати тимчасові табори.

***

– Люди просто пішли додому? – недовіжливо питає Мінді.

– Так.

– Ніяких грабунків, панічної біганини, ніяких військових заколотів?

– То була Японія, – кажу я їй. Я чую в своєму голосі гордість, що луною повторює батькову.

– Мабуть, люди просто змирились, – каже Мінді. – Здалися. Певно, культура така.

– Ні! – я через силу намагаюсь стримати жар у голосі. Її слова дратують мене, як слова Боббі, коли той назвав го нудним. – Все було не так.

***

– З ким тато розмовляє? – спитав я.

– Це доктор Гамільтон, – відповіла мама. – Ми, – він, твій батько і я, – разом навчалися в коледжі в Америці.

Я спостерігав, як тато розмовляв по телефону англійською. Він здавався зовсім іншою людиною: не тільки через зміну інтонації та ритму; обличчя пожвавішало, рука рухалася менш стримано. Наче в іноземця.

Він кричав у слухавку.

– Що тато каже?

Мама цитьнула на мене. Вона пильно слідувала за татом, вслухаючись у кожне слово.

– *No*, – казав тато в телефон. – *No!* – Це я розумів і без перекладу.

Опісля мама сказала:

– По-своєму, він хоче зробити добру справу.

– Про себе думає, як завжди, – відрізав батько.

– Ти несправедливий до нього, – сказала мама. – Він же не зателефонував мені таємно. Натомість, він подзвонив тобі, бо подумав, що якби все було навпаки, то він радо подарував би коханій шанс вижити, хай навіть і з іншим чоловіком.

Тато подивився на неї. Я ніколи не чув, щоб мої батьки казали одне одному «Я люблю тебе», але є речі, про які не обов'язково казати вголос, щоб вони були правдою.

– Я б ніколи не сказала йому «так», – мовила мама, усміхнувшись. Тоді вона пішла на кухню готувати обід. Тато провів її поглядом.

– Чудовий сьогодні день, – сказав мені він. – Ходімо, прогуляємось.

Ми зустрічали сусідів, що прогулювалися вулицями. Ми вітались і цікавилися здоров'ям одне одного. Усе здавалося звичайним. У сутінках Молот на небі світився ще яскравіше.

– Тобі, певно, дуже страшно, Хірто, – сказав тато.

– Хіба вони не спробують побудувати ще кораблів?

Тато не відповів. Серпневий вітер доніс до нас звуки цикад: чирр, чирр, чирррр.

*Ніщо у криках
Цикад не віщує їх*

Близької смерті

– Тату?

– Це вірш Басьо. Ти розумієш його?

Я похитав головою. Я не дуже любив вірші.

Тато зітхнув і посміхнувся. Він подивився на сонце, що хилилося до горизонту і знову прочитав:

*Безмежна краса у світлі, що гасне
Хоч і близький кінець дня*

Я повторив слова про себе. Щось у них зворушило мене. Я спробував передати це відчуття словами:

– Неначе ласкаве кошеня лизнуло серце.

Замість того, щоб розсміятися, тато серйозно кивнув.

– Це вірш Лі Шан'їна, класичного поета часів династії Тан. Хоч він і був китайцем, але переживання його дуже схожі на японські.

Ми пішли далі. Я зупинився коло жовтої квітки кульбаби. Вона якимось по-особливому схилилась набік, і здалася мені надзвичайно гарною. Я знову відчув лоскіт від язика кошеняти на серці.

– Квітка... – я вагався. Ніяк не міг підібрати потрібні слова.

Тато мовив:

*Зів'яла квітка
Жовта, як місяця лик
Така тендітна*

Я кивнув. Образ відразу здавався водночас таким же невловимим і вічним, яким у дитинстві поставав для мене сам час. Мені від цього було одночасно сумно й радісно.

– Усе минає, Хірото, – сказав тато. – Це відчуття у твоєму серці: воно зветься «моно-но аваре». Це відчуття минулості усього на світі. Сонце, кульбаба, цикади, Молот, усі люди – всі ми підкоряємося рівнянням Джеймса Максвелла, всі ми лиш нетривкі істоти, яким судилося врешті відійти в небуття – кому за секунду, а кому за еон.

Я оглядав чисті вулиці у вечірньому присмерку, траву, неквапливих людей і знав, що всьому було своє місце; все було добре. Ми з татом продовжили прогулянку, і наші тіні торкалися одна одної.

Я не боявся, хоч Молот висів прямо над нами.

***

До моїх робочих обов'язків входить стежити за вогниками на панелі індикаторів, що стоїть переді мною. Вона трохи схожа на гігантську дошку для го.

Здебільшого це дуже нудно. Вогники, що вказують напругу на різних ділянках сонячного вітрила, повторюють одну схему кожні кілька хвилин, показуючи, як рівномірно випинається вітрило під згасаючими променями далекого Сонця. Я знаю цю зациклену схему вогників так само, як дихання сплячої Мінді.

Наша швидкість вже сягнула суттєвої частки швидкості світла. Минуть роки, і ми розженемося достатньо, щоб узяти курс на 61 Діви з її незайманими планетами і залишити позаду сонце, яке дало нам життя, мов забутий спогад.

Але сьогодні схема вогників не в порядку. Один з індикаторів у південно-західному куті миготить на долю секунди частіше.

– Навігація, – кажу я в мікрофон, – це пункт нагляду за вітрилом Альфа. Ви можете підтвердити, що ми на курсі?

За хвилину я чую в навушнику трохи здивований голос Мінді.

– Я не помітила, але ми трохи відхилились від курсу. Що трапилось?

– Я ще не знаю напевне. – І я дивлюсь на панель, на один впертий вогник, що вибивається зі схеми й порушує гармонію.

***

Ми з мамою поїхали до Фукуоки без тата.

– Треба скупитися до Різдва, – сказала вона. – Ми хочемо влаштувати тобі несподіванку. – Тато всміхнувся і тільки головою похитав.

Ми йшли людними вулицями. Оскільки це Різдво могло стати останнім, в місті панувало незвичне навіть для цієї пори пожвавлення.

В метро я зазирнув у газету, яку тримав якийсь чоловік. «США б'ють у відповідь!» – таким був заголовок. На фотографії американський президент переможно всміхався. Нижче подавалася серія інших фото, декотрі з яких я вже бачив: перший прототип американського корабля порятунку, що вибухнув на стартовому випробуванні кілька років тому; лідер якоїсь негідної нації, який по телевізору взяв на себе відповідальність за це; американські солдати, які увійшли до ворожої столиці.

Трохи нижче згину була менша стаття: «Американські вчені сумніваються в неминучості Судного дня». Тато якось казав, що дехто радше віритиме, що загроза катастрофи примарна, аніж змиритися з тим, що нічого не вдієш.

Я дуже хотів вибрати щось татові. Але замість того, щоб піти в район магазинів електроніки, де, як я думав, мама хотіла знайти йому подарунок, ми поїхали до іншої частини міста, де я ніколи не був. Вона витягла телефон і коротко поговорила з кимось англійською. Я здивовано на неї дивився.

Потім ми стояли перед будівлею, над якою вився великий американський прапор. Ми зайшли всередину, і нас посадили в якомусь кабінеті. Увійшов американець. Його обличчя було сумне, але він з усіх сил намагався це приховати.

– Рін, – чоловік назвав маму по імені і зупинився. Я відчув, що за чим одним складом ховалися жаль, прагнення і заплутана історію.

– Це доктор Гамільтон, – сказала мені мама. Я кивнув і простяг йому руку для потиску. Я бачив по телевізору, що американці так роблять.

Доктор Гамільтон і мама трохи поговорили. Вона почала плакати і доктор Гамільтон ніяково стояв, неначе хотів її обійняти, але не смів.

– Ти залишишся з доктором Гамільтоном, – сказала мені мама.

– Що?

Вона поклала руки мені на плечі, нахилилась і зазирнула в очі.

– У американців на орбіті є корабель, про який ніхто не знає. Єдиний, що вони спромоглися запустити перед тим, як вступити у війну. Його розробив доктор Гамільтон. Він мій... давній друг і він може взяти з собою одну людину. Це твій єдиний шанс.

– Я не полечу.

Нарешті, мама відчинила двері, збираючись іти. Доктор Гамільтон міцно тримав мене, а я бився й кричав.

Ми з подивом побачили, що у дверях стоїть батько.

Мама заридала.

Тато обійняв її. Я ніколи раніше не бачив, щоб він це робив. Це здавалося американським жестом.

– Вибач, – казала мама. – Вибач, – повторювала вона і плакала.

– Усе гаразд, – відповідав тато. – Я розумію.

Доктор Гамільтон відпустив мене, я підбіг до батьків і міцно їх обійняв.

Мама подивилась на тата, і цей погляд сказав усе і нічого.

Татове обличчя стало м'яким, як у воскової фігури, що раптом ожила. Він зітхнув і подивився на мене.

– Ти ж не боїшся, правда? – спитав він.

Я похитав головою.
– Тоді ти можеш летіти, – сказав він і подивився доктору Гамільтону в очі. – Дякую, що турбуєшся про мого сина.
Мама і я дивилися на нього з подивом.

*Холодний вітер
Ген далеко розносить
Сім'я кульбаби*

Я кивнув, удавши, що розумію.
Тато обійняв мене, швидко, рвучко.
– Пам'ятай, що ти японець.
І вони пішли.

***

– Вітрило пробилося, – каже доктор Гамільтон.
У маленькій кімнатці сидить тільки старше командування, – а ще ми з Мінді, бо ми вже знаємо. Немає чого поширювати паніку серед людей.
– Через цей розрив корабель повертає вбік, відхиляючись від курсу. Якщо діру не залатати, вона збільшиться, вітрило зруйнується і «Надія» дрейфуватиме в космосі.

– Чи можна його полагодити? – питає Капітан.
Доктор Гамільтон, що був мені як батько, хитає сивою головою. Ніколи не бачив його таким пригніченим.

– Розрив за сотні кілометрів від центру вітрила. Потрібно багато днів, щоб хтось міг туди дістатися, бо над поверхнею вітрила рухатися швидко не можна – занадто великий ризик спричинити ще один розрив. А за той час, поки хтось туди добереться, розрив збільшиться настільки, що залатати його буде неможливо.

Отаке. Усе минає.

Я закриваю очі й уявляю вітрило. Плівка така тонка, що розірветься від необережного доторку. Але мембрану підтримує складна система згинів і підкосів, які надають вітрилу жорсткості й натягу. В дитинстві я бачив, як вони розгортаються у космосі, наче фігурки оригамі в руках матері.

Я уявляю, як то чіпляю трос до мережива підкосів, то від'єдную його і мчу над поверхнею вітрила, мов бабка, що ковзає поверхнею ставка.

– Мені на це треба сімдесят дві години, – кажу я. Усі повертаються і дивляться на мене. Я пояснюю свою думку. – Я добре знаю візерунок згинів,

бо я здалеку наглядав за вітрилом більшу частину свого життя. Я знайду найкоротший шлях.

Доктор Гамільтон має сумніви.

– Ці підкоси не були розраховані на такі маневри. Я ніколи не передбачав такого розвитку подій.

– Тоді ми зімпровізуємо, – каже Мінді. – Ми американці, чорт забирай. Ми просто так не здаємося.

Доктор Гамільтон підводить погляд.

– Дякую, Мінді.

Ми плануємо, сперечаємось, кричимо один на одного і працюємо всю ніч.

***

Підйом тросом від житлового модуля до сонячного вітрила довгий і напружений. Я витрачаю на нього майже дванадцять годин.

Дозвольте, я покажу вам, на що я схожий, за допомогою другого із символів, що складають моє ім'я:

Він означає «літати високо». Бачите корінь слова зліва? Це я, прив'язаний до тросу, а з мого шолома стирчить пара антен. У мене на спині крила – чи, в цьому випадку, невеликі ракети й додаткові баки з паливом, що безперестанку штовхають мене вгору, до великого дзеркального купола, що закриває усе небо – до павутинчастого люстра сонячного вітрила.

Мінді щебече зі мною по радіо. Ми розповідаємо одне одному жарти, ділимося секретами, обговорюємо те, що хочемо робити в майбутньому. Коли у нас закінчуються теми, вона мені співає. Усе це для того, щоб я не заснув.

– *Wareware ha, hoshi no aida ni kyaku ni kite.*

***

Але насправді підйом – це найлегша частина. Шлях над мережею підкосів вітрила до місця розриву набагато складніший.

Я вийшов з корабля тридцять шість годин тому. Голос Мінді слабкий, стомлений. Вона позіхає.

– Поспи, крихітко, – шепочу я в мікрофон. Я так втомився, що хочу заплющити очі бодай на мить.

Літнім вечором я йду дорогою поряд із батьком.

– Ми живемо в країні вулканів і землетрусів, тайфунів і цунамі, Хірто. Наше існування завжди було непевним, тут, на вузькій смужці землі на поверхні планети, між вогнем у її надрах і морозним вакуумом вгорі.

Я знову в скафандрі, один. На мить я втрачаю зосередженість і вдаряюсь ранцем об підпору вітрила, ледь не відбивши один з баків. Я вчасно підхоплюю його. З мого спорядження прибрали кожний зайвий грам, щоб я міг рухатися швидко, тож запасу на випадок помилки немає. Я не можу дозволити собі щось губити.

Я намагаюся струсити сон і продовжувати рухатись.

– І все ж розуміння близькості смерті, краси кожної миті – це те, що допомагає нам витримувати все. Моно-но аварє, сину – це розуміння всесвіту. Це душа нашого народу. Це дозволило нам пережити Хіросіму, пережити окупацію, пережити злидні і загрозу знищення, не падаючи духом.

– Хірто, прокинься! – У голосі Мінді прохання і відчай. Я ривком прокидаюсь. Скільки часу я вже не сплю? Два дні, три, чотири?

Останні п'ятдесят чи скільки кілометрів шляху я маю відпустити підкоси, покластися тільки на ракети і летіти неприв'язаним, мчати над поверхнею вітрила, коли усе навколо мене рухається, силкуючись наздогнати світло. Від самої цієї думки я відчуваю запаморочення.

І раптом батько знову поруч, він висить у просторі під вітрилом. Ми граємо партію в го.

– Подивись на південно-західний кут. Бачиш, твоя армія розділена навпіл. Мої білі камені скоро оточать і захоплять усю цю групу.

Я дивлюсь туди, куди він вказує і бачу проблемну область. Я не вгледів прогалину. Те, що я вважав своєю єдиною армією, насправді було двома окремими групами, між якими заліг розрив. Я маю закрити його своїм наступним камінцем.

Я відганяю галюцинацію. Треба закінчити з цим, і тоді я зможу поспати.

Розрив у пошкодженому вітрилі прямо переді мною. На такій швидкості, як наша, навіть дрібка пилу, що проскочила повз іонні щити, може стати причиною катастрофи. Нерівні краї дірки злегка розвіваються під дією

сонячного вітру і світлового тиску. Один фотон крихітний, несуттєвий, у нього навіть маси немає, а разом усі вони рухають вітрило завбільшки з небо і несуть тисячу людей вперед.

Всесвіт дивовижний.

Я беру чорний камінець і намірюся заповнити прогалину, щоб з'єднати свої армії в одну.

Камінь перетворюється на набір для ремонту з мого ранця. Я маневрую за допомогою реактивних струменів і зависаю прямо над розривом. Через діру мені видно зірки, які ніхто на кораблі не бачив багато років. Я дивлюсь і уявляю, що одного дня, біля однієї з них, людська раса, злившись у новий народ, почне з початку і знову процвітатиме.

Я обережно накладаю латку на розрив і вмикаю пальник. Я проводжу ним по краях розриву і відчуваю, як латка плавиться і з'єднується з вуглецевими ланцюжками плівки вітрила. Коли я впораюся з цим, треба буде випарувати і нанести зверху атоми срібла, щоб утворився блискучий захисний шар.

– Виходить, – кажу я в мікрофон. Мені відповідають приглушені радісні вигуки на фоні.

– Ти герой, – каже Мінді.

Я уявляю себе гігантським японським роботом з манґи й посміхаюсь.

Пальник плює полум'ям і вимикається.

– Дивись уважно, – каже тато. – Ти хочеш походити так, щоб закрити ту діру. Але чи справді це тобі потрібно?

Я трушу бак із паливом, що під'єднаний до пальника. Нічого. Цим баком я тоді вдарив об підпірку вітрила. Певно, від удару утворився витік, і тепер палива недостатньо, щоб закінчити роботу. Латка легко майорить у просторі, прикріплена до вітрила тільки наполовину.

– Повертайся, – каже доктор Гамільтон. – Ми поповнимо твій запас і спробуємо ще раз.

Я виснажений. Як би я не старався, я не зможу повернутися сюди достатньо швидко. А хто знає, наскільки за цей час збільшиться розрив? Доктор Гамільтон розуміє це не гірше за мене. Він просто хоче, щоб я повернувся до теплого затишку корабля.

У мене ще є паливо в баках, призначених для дороги назад.

Обличчя батька виражає очікування.

– Я розумію, – повільно кажу я. – Якщо я поставлю наступний камінь у цю прогалину, то не зможу повернутися до тієї маленької групи на північному сході. Ти їх захопиш.

– Один камінець не можна поставити в обидва місця. Доведеться вибирати, сину.

– Скажи, що мені робити.

Я дивлюсь на батькове обличчя, чекаючи відповіді.

– Озирнись, – каже він. І я бачу маму, пані Маеда, Прем'єр-міністра, наших сусідів з Куруме, усіх людей, що чекали з нами в Кагосімі, на Кюсю, на всіх Чотирьох островах, по всій Землі й на «Надії». Вони дивляться на мене, сподіваючись, що я зроблю щось.

Тихий татів голос мовив:

*Миготять зорі
Усі ми тут лиш гості
Усмішка й ім'я*

– Я маю рішення, – кажу я докторові Гамільтону по радіо.

– Я знала, що ти щось придумаєш, – каже Мінді з гордістю і задоволенням.

Доктор Гамільтон якусь хвилю мовчить. Він знає, що я замислив. А тоді:

– Дякую тобі, Хірото.

Я від'єдную пальник від порожнього баку і прикріплюю до іншого. Вмикаю – полум'я яскраве, чисте, як лезо з чистого світла. Я шикую перед собою атоми й фотони, утворюючи з них павутиння зі світла і сили.

Зорі по той бік сховались. Поверхня вітрила знову бездоганно дзеркальна.

– виправте курс, – кажу я в мікрофон. – Все готово.

– Прийнято, – каже доктор Гамільтон. Його голос – це голос людини, яка з усіх сил намагається приховати свій смуток.

– Спочатку повернись, – каже Мінді. – Якщо ми зараз виправимо курс, тобі не буде за що чіплятись.

– Усе в порядку, крихітко. Я не повернусь. У мене не вистачить палива.

– Ми прийдемо по тебе!

– Ви не зможете знайти дорогу серед згинів так швидко – м'яко кажу я їй. – Ніхто не знає цей візерунок, як я. Поки ви дістанетеся сюди, у мене закінчиться повітря.

Я чекаю, поки вона заспокоїться.

– Давай не будемо про сумне. Я люблю тебе.

Тоді я вимикаю радіо і відштовхуюсь у космос, щоб вони не спорядили непотрібну рятувальну місію. І я падаю й поволі віддаляюся від куполу вітрила.

Я бачу, як вітрило зменшується, являючи усі зорі в їх неосяжній пишноті. Бліде Сонце не сходить і не заходить, воно тепер лиш одна з багатьох зірок. Я пливу серед них, наодинці і, водночас, разом із ними.

Язик кошеняти лоскоче мені серце.

***

Я кладу наступний камінець у прогалину.

Тато ходить так, як і я думав, і моїх камінців з північно-східного кута вже немає, вони пливуть серед зірок.

Але головну групу врятовано. У майбутньому вони, можливо, навіть процвітатимуть.

– Може, у го таки є герої, – каже голос Боббі.

Мінді назвала мене героєм. Але я просто був у потрібному місці в потрібний час. Доктор Гамільтон також герой, бо він спроектував «Надію». Мінді також героїня, бо не дала мені заснути. Моя мати також героїня, бо змогла відпустити мене, щоб я вижив. Батько також герой, бо він навчив мене, як правильно вчинити.

Місце, яке ми займаємо у павутинні життів інших людей, робить нас тими, ким ми є.

Я відвертаю погляд від дошки для го, коли камінці зливаються з більшим візерунком мінливого життя і пульсуючого дихання.

– Один камінець – не герой. Героїчні усі камені разом.

– Чудовий день для прогулянки, чи не так? – каже тато.

І ми разом ідемо вулицею, щоб запам'ятати кожную стеблинку, кожную краплю роси, кожен пригаслий промінь західного сонця. Вони безмежно прекрасні.